GAZETA KRAKOWSKA

Nro 17.

Z KRAKOWA DNIA 26 LUTEGO 1823 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Na *dziewietnastym* Posiedzeniu Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 28 Grudnia 1822 roku.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey wprowadził pod decyzyią Izby Prawodawczey urządzony przez Kommissyią Skarbową proiekt do Budżetu przychodów na rok etatowy 8$\frac{23}{24}$.

Po odczytaniu szczegołów pozycyi każdego Tytułu Budżetu, Izba Prawodawcza podług opinii Kommissyi Skarbowey decyduiąc Budżet Przychodów Tytułami postanowiła iednomyślnie przychód następny:

Tytuł I. *Podatki stałe* Złp. 333,304 gr. 24.

Tytuł II. *Dochody niestałe* Złp. 607,080 gr. 16.

Tytuł III. *Intraty z Dóbr Narodowych* Złp. 390,248 gr. 10.

Tytuł IV. *Prowizyie i czynsze reempcyonalne* Złp. 34,977 gr. 23.

Tytuł V. *Dochody IX. Gmin Mieyskich* Złp. 68,165 gr. 6.

Tytuł VI. *Extraordynarya* Zpł. 25,327 gr. 19.

Do których dodawszy z Remanentu roku etatowego 18$\frac{21}{22}$. Złp. 6910 gr. 25 denarów 15$\frac{1}{2}$ przypada Summa ogólna Przychodu Rzeczypospolitey Krakowskiey na rok etatowy 18$\frac{23}{24}$ Złp 1,466,015 gr. 24.

Przy przedstawieniu szczegółowych pozycyi Budżetu Przychodów Kommissya Skarbowa tłomacząc proponowane zmiany względnie proiektu Budżetu przez Senat przesłanego oznaymiła.

Co do Tytułu I. w pozycyi 3 offiary 40 grosza nie przyięła odtrącenia 696 Złp. 28 gr. z dochodów Kanonii Krzeszowickiey i Karniowskiey z powodu, iż wyrachowanie Jntraty tych funduszów winno bydź uskutecznione, a mianowicie Dziesięciny z Wsi Prus, która iest częścią intraty tych Kanonii.

Co do Tytułu II. Pozycyi 18 przychodu z robot Aresztanckich położyła Kommissyia wyżey o Złp. 1030 z zasady, że rachunki powiększenie Dochodu, z mnożącey się liczby więźniów, wskazały.

Co do pozycyi 21 tegoż Tytułu dochodu Domów Narodowych Kommissyia Skarbowa obiaśniaiąc wyraziła: iż położony dochód odnosi się do Czynszu z Dzierżaw, procenta zaś od Kapitałow pozostałych przy sprzedanych Domach są oddzielone w pozycyi dalszey 32, minus przytem wypada z powodu zburze-

na Domu pod L. 155 na Zamku, i sprzedaży Domu obłąkanych pod L. 609.

Do pozycyi 21 tegoż Tytułu Intrat z Czynszów dzierżawnych Domów Akademickich Kommissyia Skarbowa powiększenie przychodu do *Złp.* 638 podług dawnieyszych Budżetów położyła, nie znaydując zasady dla czegoby mniey czynic miały, ile nikomu bezpłatnie mieszkania nadawane bydź nie mogły.

Delegowany Senator *Radwański* powód zmnieyszenia Czynszu z Domów Akademickich oznaymił z ubycia Burs i braku mieszkańców.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey odpowiadaiąc oświadczył, iż z Burs nigdy Intrata niebyła rachowaną, uwaga Kommissy Skarbowey odnosi się do Kollegium Jagiellońskiego i Jurydycznego, w którym są udzielane bezpłatne mieszkania.

Reprezentant *Jankowski* Delegowany z Akademii tłumaczył, iż mieszkania zaięte, są na użytek Biblioteki i Kassyera Akademickiego, reszta pozostaie bez mieszkańców.

Reprezentant *Mąkólski* znaydował zaięcie mieszkań przez prywatne Osoby, a szczególniey w Kollegium Jurydycznym przyczem dawanie mieszkania dla Członków Akademii, gdy tego nie maią do pensyi darmo przeznaczonego, poddawał opłacie Czynszu.

Reprezentant *Jankowski* Delegowany z Akademii oznaymił, że Kassyer przy kassie dla bezpieczeństwa nieodłącznie mieszkanie zapewnione mieć winien, mieszkaiący zaś Mechanik Taborski gdy iest potrzebny do naprawy Instrumentów ma dane mieszkanie w nagrodę łożoney pracy.

Reprezentant *Mąkólski* znayduiąc na Budżecie koszta reparacyi Instrumentów Mazeów Akademicznych do Złp. 1000 oznaczone, w tych nagrodę dla Mechanika dostateczną oznaczał bez tytułu żądan a darmo mieszkania.

Delegowany Senator *Radwański* natrafiał na konieczność pozostawania Mechanika pod ręką Professorow, i dla tego za Rządu ieszcze Austryiackiego mieszkanie w tym celu w Gmachach Akademickich było Mechanikowi przeznaczone, którego prace, gdy nie dadzą się wynagrodzić oznączoną przez Budżet kwotą, dodatek w mieszkaniu nastręcza możność pokrycia potrzeb reparacyi Instrumentów nieodłącznych od skutecznego wykładu Nauk Fizycznych, Astronimicznych i t. p.

Marszałek Seymu z uwag Kommissyi Skarbowey znayduiąc przekonanie dla Reprezentacyi iak troskliwie taż Kommissyia starała się śledzić wszelkie środki pomnożenia przychodów kraiowych, oznaymił wskazać te Senatowi dla sprostowania.

Co do pozycyi 22 Tytułu II. dochód z Loteryi do 24000 Złp. przyymuiąc Kommissyia Skarbowa zastrzegła użycie tego przy Budżecie wydatków.

Co do pozycyi 48 Tytułu VI. przychodu z Exekutnego, Reprezentant *Soczyński* Członek Kommissyi Skarbowey głosząc zaległości z tego do Złp. 14000, a wpływ iedynie w kwocie Złp. 238 niespodziewał się, azeby proiektowana na przychod z Exekutnego kwota Złp. 1301 gr. 6 mogła zapewnić przychod rzeczywisty.

Reprezentant *Mąkólski* uwagi nad wpływem Exekutnego odnosząc do materyi rachunków, zasadę położonego

przychodu na przecięciu poprzednich wpływów oznaczał, nakoniec

Do pozycyi 50 Tytułu VI. przychodu z zwrotu funduszu Rogatkowego Mostowego i Lądowego Kommissya Skarbowa położywszy Przychód wyżey o Złp. 300 przedstawiła za powód, iż funduszowi Rogatkowemu płaci się z ogólnego Budżetu za p ciągi, a tak wzaiemnie fundusz Rogatkowy powinien zapłacić a proximative powyższą kwotę.

Reprezentant *Kozłowski* przymawiaiąc się do przychodu z papieru steplowego uważał przeciążenie Obywateli w opłacie stępla, gdy przez Urządzenie hipoteki w drodze Appellacyi od Kommissyi hipoteczney zniewoleni zostaną opłacać stępel do podania Złp. 2 żądał przeto uchylenia do tychże podań opłaty stępla.

Marszałek Seymu oznaymuiąc gotowość Senatu w rozważeniu wniesioney niedogodności, dla ułatwienia Mieszkańcom Kraiu wszelkich środków ugruntowania praw własności, wezwał Mowcę o złożenie proiektu na piśmie, a ten Senatowi przesłany zostanie.

Następnie Marszałek Seymu polecił Sekretarzowi odczytanie odpowiedzi Senatu i proiektu ograniczaiącego Prawo Regalu do Złota, Srebra i Soli w skutku przesłanych przez Jzbę modyfikacyi tegoż Proiektu i Uwag Członków Reprezentacyi na piśmie złożonych na nowo inicyonowanego.

Po odczytaniu odpowiedzi Senatu i Proiektu zmodyfikowanego, Marszałek Seymu ogłosił kommunikacyą onychże połączonym Kommissyom Skarbowey i Prawodawczey.

Reprezentant *Kozłowski* z Art: 125 Statutu Urządzaiącego Zgromadzenia polityczne, uważaiąc, iż proiekt i iego modyfikacye odesłane do Senatu po powtórną inicyatywę, niebyły wspólnie z Kommissyą Senatu i Kommissyami Seymowemi rozważane, żądał dopełnienia tego przepisu, iak równie i zapewnienia, że większością Art: XIII. Konstytucyi przepisaną w porządku Artyk: 126 Statutu Urządzaiącego Zgromadzenia polityczne wskazanym, Senat nowy proiekt inicyować postanowił.

Marszałek Seymu oznaymił, iż Senat odebrawszy modyfikacye proiektu przez Jzbę Prawodawczą przyięte, iak równie maiąc udzielone uwagi szczególnych Członków Jzby, z informacyi nakoniec Marszałka Seymu o woli Jzby Prawodawczey, zaiął się rozwagą proiektu, i ten odnosząc do modyfikacyi z nową inicyatywą i zmianami iakie stosownemi bydź uznał przesyła, przez co znayduiąc dopełniony cel Artyk: 125 i 126 zamierzony, nie pozostaie iak w dalszey rozwadze nad przyięciem proiektu zażądać opinii połączonych Kommissyi Seymowych.

Reprezentant *Kozłowski* zrozwagi połączonych Kommissyi Seymowych natrafiaiąc na możność wynalezienia konieczney zmiany proiektu, środek zapewniaiący też zmiany, przez opuszczenie wspólnego działania Kommissyi z Członkow Senatu i Kommissyi Seymowych uważał straconym, ile Senat nieprzeformowałby powtórnego proiektu, a tak Kommissye Seymowe niewiedzieć nad czym ograniczałyby swe deliberacye.

Reprezentant *Mąkólski* w kommunikacyi powtórnego proiektu Kommissyom Seymowym znaydował cel przygotowania deliberacyi nad przyięciem lub

odrzuceniem onegoż. — poczem

Jzba Prawodawcza postanowiła przesłać proiekt Kommissyom Seymowym do opinii.

Na dwudziestym Posiedzeniu Seymu dnia 30 Grudnia 1822.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey podnoszac z rozwagi Kommissyi Skarbowey proiekt do prawa o umorzenie podatków w r. 18$\frac{21}{22}$ iako Jnexigibilia kwalifikowanych odczytał proiekt z wykazem szczegółowem kwot do umorzenia podanych i opinią Kommissyi Skarbowey za przyięciem proiektu.

Reprezentant *Soczyński* z powodu objęcia proiektem podatków do umorzenia podanych od epoki r. 1815, gdy do Reprezentacyi z Art: X. Konstytucyi należą tylko roczne rachunki, uważał przez połączenie z tylu lat Jnexigibiliów, znaczne zawikłanie rachunków, i dla tego oświadczył się przeciw proiektowi.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey dzielił potrzebę odniesienia Ksiąg Kassowych do różnych wpływów i wydatków funduszu ogólnego kraiowego. — Co zaś do kwoty podatków proiektem do umorzenia podanych przez dopełnioną poprawę redakcyi proiektu, iż proiektowane pod umorzenie podatki, okazały się bydź nie wymagainemi w ciągu roku etatowego 18$\frac{21}{22}$ uznawał załatwienie wniosku Reprezentanta *Soczyńskiego*.

Reprezentant *Soczyński* w proiekcie umorzenia Jnexigibiliów, uważał obięcie podatków z realności, które nie exystuią, ztąd dla każdey następney Reprezentacyi przewiduiąc też same zdarzenia, wnosił odłączenie na zawsze podatków od takichże realności.

Reprezentant *Mąkólski* pozostawienie podatku z realności zniszczonych, oznaczał za konieczne z uwagi, iż może się zmienić położenie tych realności przez następną przedaż lub inne przeznaczenie, a tak z Kadastrum ubytek decydowany bydź niemoże, i nie przeszkadza, ażeby każdey Reprezentacyi dopoki pozostanie ten stan realności, umorzenie przedstawiane było.

Reprezentant *Librowski* z wykazu podatków do umorzenia podanych, przedstawiaiąc szczegołowe pozycyie, niedokładność wykazu oznaczał w podanym pod umorzenie podatku dymowym z Pałacu Wielopolskich, gdzie z iedneyże daty i pod iednym numerem Rezolucyi Senatu, dwa razy taż sama kwota iest do umorzenia umieszczona i dopiero przez zażądane od Biora rachuby obiaśnienie wykazało się, że te kwoty są odłączne z lat dwóch 18$\frac{20}{21}$ i 18$\frac{21}{22}$ podobnież co do podatków z domu *Leszczyńskiego*, gdy ten rozebrany został, dla następnych Reprezentacyi pozostanie ciągła potrzeba umarzania podatku, a ztąd zawikłanie rachunków.

Marszałek Seymu obiaśniaiąc połączenie niewymagalnych podatków z lat kilku z skutku działań Administracyynych, potrzebuiących wprzód dostateczney rozwagi, do kwalifikacyi podatku pod umorzenie, wyraził, iż to połączenie, nie utrudzi rachunków, gdyż w księgach Kassowych, przy podatku każdego roku, respektive zapisane zostanie umorzenie; wnoszone nadto wypuszczenie na zawsze podatków z realności nie exystuiących, gdy to zawisło od okoliczności dla śladu ilości podatku, uznawał za niemogące znaleść mieysca, co regulował do domu Leszczynskiego, ktoren mo-

że bydź podniesiony i iako taki podatek dostarczać.

Reprezentant *Soczyński* przyznawał umorzenie podatków niewymagalnych za zasadę ugruntowaną na sprawiedliwości, lecz w przeniesieniu częściowem tychże podatkow natrafiał na znaczne trudności w rozpoznaniu rachunków, ztąd przeto umorzenie podatkow regulował i na przyszłość, aż do czasu wskazaney przez Prawo Lustracyi Dymów.

Marszałek Seymu, umorzenie podatków za inexigibile podanych oddaiąc woli Reprezentacyi wniósł zaspokoienie wszelkiey obawy w rachunkowości, przez zapisanie w księgach kassowych, co z tego rodzaiu podatku weszło lub ubyło.

Reprezentant *Soczyński*, umorzenie na zawsze podatków, za niewymagalne okazuiących się znaydował potrzebnym z tey dalszey uwagi, że Reprezentacyie stanowiąc Budżet zasadzaią się na przychodzie idealnym, ciągnącym konieczny deficit i dla tego oświadczaiąc się przeciw proiektowi żądał kreskowania.

Delegowany Senator *Radwański*, uwagi Reprezentanta *Soczyńskiego*, uznaiąc za wniosek odnoszący się do odsunięcia trudności w rachunkach, nastręczał użycie tegóż oddzielne, bez ubliżenia przedstawionemu proiektowi, któren z udowodnionych przeszkód ściągnienia przedstawionych podatków, zasługuie na przyięcie przez Reprezentacyią.

Reprezentant *Soczyński* oznaymił, że w swych uwagach ma na celu modyfikacyią proiektu w oddzieleniu Jnexigibiliów z roku na rok i umorzenia na zawsze podatków z tych realności co nie exystuią.

Marszałe Seymu, oświadczył, iż z Statutu Organicznego, gdy Kommissye Seymowe nie proponuie modyfikacyi proiektu, rozwaga tylko nad samym proiektem w przyięciu lub odrzuceniu onegóż mieysce znayduie, a w szczególe względnie proiektu wprowadzonego gdy uwagi Reprezentanta *Soczyńskiego*, potrzebę przyięcia proiektu utwierdzaiąc nietamuią onegóż przyięcia, radził przystąpić do przyięcia proiektu, zostawuiąc uwagi do użycia Senatu, któren z przedstawionych spostrzeżeń korzystać nie omieszka.

Tegóż zdania był Reprezentant *Kozłowski*, co do niemożności dopuszczenia modyfikacyi proiektu, gdy Kommissye Seymowe teyże niewprowadzaią.

Gdy Reprezentant Soczyński, obstaiąc przy modyfikacyi proiektu, oświadczył się przeciw proiektowi, Marszałek Seymu poddaiąc proiekt decyzyi Izby Prawodawczey większością głosów, ogłosił kreskowanie, przez skutek którego, gdy za proiektem okazało się kresek 27 przeciwko 5, Reprezentant *Soczyński* przymawiaiąc się przedstawiał, że proiekt wprowadzony z Artykułu 1990 Konstytucyi, ulega decyzyi 7/8 częściami głosów.

Marszałek Seymu wywodząc przepis umorzenia Jnexigibiliów z oddzielnego Reskryptu Kommissyi Organizacyyney, oddaiącego tę władzę Reprezentacyi, uważał w tym prawo Budżetu, a tak w decyzyi ulegaiące większości głosów.

Reprezentant *Soczyński* z uwagi, że przedmiot umorzenia Jnexigibiliów, wynika z inicyatywy Senatu w formie proiektu do prawa, nie zaś z Budżetu, obstawał za decyzyią onegóz 7/8 częściami głosów.

Reprezentant *Kozłowski*, deliberacyą nad oznaczeniem iak proiekt ma bydź decydowanym, uważał za ukończoną z powodu dopełnionego iuż kreskowania, przed którym przez Marszałka Seymu wyraźnie oświadczenie decyzyi proiektu większością głosów od Izby Prawodawczey przyięte zostało.

Reprezentant X. *Sołtyk* w wątpliwości decyzyi proiektu, czy ten z inicyati-

wy, lub też Budżetu wypływa przedstawił za środek poddania tey kwestyi decyzyi Izby Prawodawczey.

Reprezentant *Darowski* przykładem poprzednich wypadków oznaczaiących wątpliwość z ducha Konstytucyi wynikaiącą, oddawał władzy Marszałka zażądanie od Senatu rozwiązania wątpliwości.

Reprezentant *Kozłowski* uznaiąc możność wytłómaczenia sobie Konstytytucyi każdemu z Członków Reprezentacyi przez ukończenie kreskowania w duchu zapowiedzianey przez Marszałka większości głosów, proiekt za przyięty uznawał.

Marszałek Seymu z powyższych uwag niezrobioney przed kreskowaniem wątpliwości co do porządku decyzyi próiektu większością głosów, w kreskowaniu stósownie do teyże większości utwierdzone działanie znayduiąc, po wypadku z rezultatu kresek niewłaściwym uważał zwracać się do deliberacyi nad porządkiem decydowania iuż ukończonym.

Reprezentant *Soczyński* z Artyku: 13 Konstytucyi wyrażny przepis decyzyi proiektu do prawa 7/8 częściami głosow czerpaiąc, gdy proiekt Jnexigibiliów obeymuie zmianę w prawie, do przyięcia onegóż powyższą ilość głosów konieczną znaydował.

Reprezentant *Mąkólski* w proiekcie Jnexigibiliów nieuważaiąc zmiany prawa lecz tylko postanowienie ilości podatków niedaiących się ściągnąć, zostawiał Senatowi rozwagę czy proiekt większością głosów decydowany, może bydź w wykonanie wprowadzony, i dla tego radził wyrazić w odezwie do Senatu ilość głosów za i przeciw proiektowi z skutku kreskowania wykazuiącą się.

Reprezentant *Soczyński* znalazł się zaspokoionem przez wniosek Reprezentanta *Mąkólskiego* żądaiąc, ażeby wyrażnie domieszczona została ilość kresek za proiektem 27 przeciwko 5 uzyskana, co też Izba Prawodawcza przy Odezwie do Senatu zapisać postanowiła.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 17 Lutego.

Wyiechał w tych dniach z Warszawy do Petersburga JW. Stefan Hr. Grabowski, Jenerał Brygady, Radca Stanu, Zastępca Ministra Sekretarza Stanu. Wyruszyła iuż także część iego Kancellaryi, a reszta uda się tamże w tym tygodniu.

Z Londynu d. 7 Lutego.

Podług doniesień z Brighton zdrowie N. Króla polepsza się i nie zachodzi wcale żadne niebezpieczeństwo. Xże Jorku zachorował także.

Po odczytaniu d. 4 mowy Królewskiey przystąpiono w obu izbach do uchwalenia adressów podziękowania. W niższey izbie P. Brougham miał z tego powodu długą mowę, w którey między innemi wyraził: iż spodziewał się, że urzędnik koronny zarówno odznaczaiący się zdatnością i światłem mieć będzie godnieyszą Parlamentu Angielskiego mowę i pamiętać, iż ieżeli woyny uniknąć niemożna, poda Parlamentowi dogodne środki do utrzymania powagi korony, niepodległości kraiu i zasad, które wszystkie oświecone kraie za wspólne poczytuią. (Mowa ta z żywemi oklaskami przyiętą została.) Aże Pan Canning nie znaydował się w izbie niższey przeto P. Peel zbiiał mylne twierdzenia P. Brougham. Mówił: że Angliia stara się nayusilniey o utrzymanie pokoiu między Francyią i Hiszpaniią, i że iakkolwiek mała tego iest nadzieia, postanowieniem iey wszelako iest utrzymać ścisłą neutralność, lecz niemniey znayduie się w sta-

nie do rozpoczęcia w potrzebie woyny. Czas okaże, iż Anglija umiała utrzymać charaktek narodowy przez utrzymanie zasady, że każdy kray ma prawo uporządkować swoie sprawy. Nie ukrywał zresztą, iż pragnęłaby przez samą Hiszpaniią widzieć zrobioną zmianę w konstytucyi, i twierdził, że mamy prawo, a nawet obowiązek to iey radzić. Daley usprawiedliwiał wmieszanie się obcych Mocarstw do spraw Włoskich.

W wyższey izbie Lord Stanhop żądał, aby dołączonem do adressu było ubolewanie izby nad teraźnieyszem nadzwyczaynem poniżeniem narodu, i sposób onego odwrócenia. Margr. Landsdown mówił, iż w mowie Królewskiey spodziewał się co innego słyszeć o stosunkach zagranicznych, a mianowicie między Francyią i Hiszpaniią, i tam daley. Hrabia Liwerpool miał potem następuiącą mowę: "Nie byłbym zabrał głosu, gdyby zacny Lord (Stanhope) nie był wniósł dodatku do adressu. Ubolewam tem więcey na tem, że starał się przez to przerwać pożądaną iednomyślność dnia dzisieyszego. Co się tycze pierwszych paragrafów mowy Królewskiey, te opieraią się na zasadach wyłuszczonych w nocie Lorda Castlereagh d. 19 Stycznia 1821. Nie waha się Rząd J. K. Mci uważać sprawę Hispanii i iey konstytucyią iako od siebie zawisłei od nikogo nie zależące. Hiszpaniia uchwaliła sobie konstytucyią podczas woyny i ta została przez Angliią uznana. Jeżeli ta kostytucyia była błędną, co iest podobnem w okolicznościach, w iakich była ułożona, tedy mogła bydź przeyrzaną i przez prawego Monarchę, który ią przyiął, poprawioną. Gdyby to Monarcha był na ówczas uczynił, lud byłby mu wdzięczny. Z powodu postąpienia Hiszpanii nie da się zastosować prawo mieszania się, które względem innych kraiów mogło mieć mieysce Z innego względu uważane to postąpienie Hiszpanii iest ieszcze ważnieyszem. Lękano się rozszerzenia zasad, które przyięła, dla przywrócenia swey konstytucyi, lecz postępowanie iey okazało, iż wcale niepragnie zrządzenia w innych kraiach zmiany i dała tego niezaprzeczone dowody. Ale oprócz ważnych tych uwag przyznać trzeba, iż Hiszpaniia wstrzymała się dotąd i spodziewam się, że i nadal wstrzyma od wszelkiey zbrodni lub gwałtu. Tak rzeczy biorąc nie może nikt powątpiewać o regularnem postępowaniu Ministrów J. K. Mci. Możnaż wyrachować skutki, iakie pociągnęłoby za sobą gwałtowne usiłowanie obalenia konstytucyi Hiszpańskiey? Jakaż powinna bydz polityka kraiu naszego? Bez zaprzeczenia musi on bydź w gotowości do obiawienia bez wahania się zasad swoich, do odwrócenia niewyrachowanych nieszczęść i niedopuszczenia, aby istotniej przyszło do kroków nieprzyiacielskich. Na takich zasadach opieram moie widoki, które nie zupełnie zgadzaią się z widokami zacnego Margrabi, i sądzę, iż dobitnieysze wysłowienie się w mowie Królewskiey lub w adressie do Króla byłoby zawcześne. Taka mowa oznaczałaby odrzucenie korzyści, którey ieszcze dobrze użyć można, bo nie waham się powiedzieć, iż po wszystkiem co zaszło, pozostaie ieszcze możność przyiacielskiego porozumienia się. Jeszcze iest cokolwiek nadziei, a poki ta pozostaie, sprzeciwiałoby się polityce i powadze naszego kraiu wyrzeknąć to, co w przyszłości posłużyć może za środek poiedna-

nia. Sądzę, iż dostatecznie wytłómaczyłem się względem słuszności sprawy Hiszpanii; co do ostatniego punktu uczucia moie niemniey zgodne są z uczuciami zacnego Margrabi, to iest względem skutków, iakie woyna nietylko na Hiszpaniią i Francyią, ale nawet na całą Europę ściągnąć może. Co zaś do postępowania kraiu naszego w położeniu, w iakim się znaleść może, każdy może bydź pewnym, iż polityką iego iest neutralność. Lecz mówiąc to, nie przypuszczam myśli iakoby Angliia nie była w stanie prowadzenia woyny, gdy takie okoliczności nastąpią, iż nie pozostanie iey iak tylko wybor między woyną i poniżeniem. Jestem owszem przekonany, iż gdy Parlament przyłoży się do utrzymania naszego kredytu, a honor nasz wymagać będzie woyny, kray nasz będzie ią w stanie prowadzić. Wyznaię wszelako, iż po natężeniach, które Angliia niedawno uczyniła, i po rozważeniu stanu Europy, skoro zgadzałoby się z honorem, sprawiedliwością i bezpieczeństwem bez uchybienia obowiązków względem Sprzymierzyńców, naypożądańszą dla nas byłaby neutralność. Ale ieszcze nie nadeszła chwila do roztrząśnienia tego pytania.,,

Adressy zostały w obu izbach bez oporu uchwalone, i Królowi w Brighton złożone.

Zachodzi tu powszechne przekonanie, iż Ministeryium nasze pracuie nayusilniey nad utrzymaniem pokoiu, ale obiawienie swey polityki, iaką zachowa, gdyby pomimo iego starań woyna wybuchnęła, zostawia do powzięcia wiadomości o postanowieniach Francyi lub innych Mocarstw.

P. Robert Wilson udać się ma do Hiszpanii. — Jenerał Pepe przybył tu z Lizbony.

Zapewniaią, że P. Felix Berto pokazał się iako pełnomocny Minister nowego Rządu w Rio-Janeiro; lecz P. Canning oświadczył mu wyraźnie: że Angliia nie uznaie Rządu od którego mieni się bydź Posłem.

Słychać, iż obecni tu deputowani od Rządu w Peru prosili Lorda Wielkiego Podkómorzego o bilety, znaydowania się z ciałem dyplomatycznem przy otworzeniu Parlamentu, ale odmówił im, ponieważ ich Rząd nie iest ieszcze uznany.

Z Paryża piszą pod d. 30 z. m. że trzey tamteysi kupcy zakupili przed 3mi tygodniami wszystek cukier, gdzie go tylko dostać mogli, tak, iż przed 10 dniami ofiarowano im iuż 100,000 Fr. zysku, lecz nie przyięli, a teraz powiększyła się iego cena 10 razy.

Z Werakrux piszą, iż wysłane przez Cesarza Jturbide woysko przeciw Guatimala zupełnie zniszczone zostało.

Protektor Peru, Jenerał San Martin złożył swóy urząd. W wydaney z tego powodu odezwie wyraził między innemi: "Byłem swiadkiem ogłoszania się Chili i Peru niepodległemi, i przestaię urzędować. Obecność szczęśliwego woiownika iakkolwiek iest nieinteressowany, czyni niespokoynemi nowo utworzone kraie. Bolesno mi iest słyszeć, iż chciałem się narzucić waszem panem. Gotowy na każdą ofiarę dla oyczyzny, nie pragnę iak tylko bydź obywatelem. Peruwianie! zostawiam wam Reprezentacyią; zwycięztwo wasze będzie wielkiem, ieżeli położycie w niey zupełną ufność, a ieżeli tego uchybicie, zgubi was bezrząd. Oby mądrość przewodniczyła waszem sprawom i zapewniła waszą szczęśliwość!,,

DODATEK
DO N^ro 17.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 26 LUTEGO 1823 ROKU WE SRODĘ.

Z Paryża d. 8 Lutego.

Oznaymione dotąd urządzenie woyska w Pireneach tak daley pisma tuteysze prostuią: Naczelnym Wodzem woyska w zachodnich Pireneach iest Xże Angouleme, a Jenerał Guilleminot naczelnikiem głownego sztabu; pierwszą dywizyią dowodzi Jenerał Molitor; drugą Baron Damas; trzecią Jenerał porucznik Bourke; czwartą Jen. por: Vicehrabia Obert; jazdą Jen. por. Vicehrabia Caster; artyleryią Jen. por. Tirlet; inżynierami Jen. por. Dode. Drugiego woyska składaiącego się z dwóch dywizyy, naczelnym Wodzem iest Xże Hohenlohe, a dywizyiami dowodzą pod nim Jenerawie Canuel i Conchy. Trzeciem woyskiem w wschodnich Pireneach dowodzi naczelnie Jenerał porucznik Lauriston, a pod nim pierwszą dywizyią Jen. por. Hr. Curial, drugą Vicehrabia Donadieu, trzecią Vicehrabia Pamphile-Lacroix; pierwszą dywizyią jazdy Jen. por. Roussel-d'Hurbal, drugą Jen. por. Vicehrabia Daumont; artyleryią Marszałek polny Baron Berge; naczelnikiem głównego sztabu iest P. Despres. Odwodem gwardyi Królewskiey dowodzi Marszałek Xże Reggio; pod nim piechotą Jen. por. Bourmont, a jazdą Jen. por. Bourdesoult. Za wybuchnieniem woyny obie dywizyie pod Xciem Hohenlohe wkroczyć maią razem z Zachodnio-Pireneyskiem woyskiem do Hiszpanii, a potem posłanemi bydź do Arragonii.

Narodowa gwardyia osadziła wczoray 17 stanowisk straży, ponieważ wyruszyła iuż ztąd część osady.

Stosownie do rozporządzenia z d. 2 b. m. maią bydź 4 nowe pułki liniiowey piechoty utworzone, każdy o 3 bataliionach, a do pułków, które składaią się tylko z 2 bataliionów, maią bydź przydane trzecie.

Xiężna Angouleme pożyczyć miała woysku wiary 20 mill. Fr. które dopiero w ten czas będą zwrocone, gdy Rejencyia istotnie obeymie rządy nad Hiszpaniią.

Były Poseł Hiszpański, Xże San Lorenzo, wezwał wszystkich mieszkaiących w Paryżu Hiszpanów, aby żądali paszportów, dla wyiazdu za 10 dni do Hiszpanii.

Nadeszły z Madrytu list wyraża: Poruszenia Bessieres z Mequinenzy ku Madrytowi, okazuią widocznie iak w osobliwszym stanie znayduie się Hiszpaniia. Większa część wieśniaków sprzykrzywszy sobie zaburzenia iest na wszystko

oboiętną; dla tego dopuszczaią poruszeń małem kupom, które przy przywiązaniu do panuiącego stronnictwa łatwo wstrzymaćby mogli. Tak więc Bessieres przybył do Saragossy, Siguenzy i Guadalaxary, staraiąc się wszędzie podburzyć mieszkańców miast przeciw Stanom. Wsteczne poruszenia Hr. Abisbal ku Madrytowi, po oznaymionem pobiciu i rozpędzeniu woyska Bessieres, zdaie się wskazywać nowe niebezpieczeństwa, które nam ieszcze nie są wiadome. Może w tym celu Bessieres rzucił się na Cuenzą, gdzie ciągle znayduie się wielu niechętnych, i przebiegł okolice Segowii i Burgos, gdzie Merino zawsze iest czynnym. Te związki roialistów ukrywać mogą wielki plan. Wsteczne poruszenie Hr. Abisbal mogło nawet nastąpić z obawy, aby stolica przy niewielkiey liczbie konstytucyistów nie oświadczyła się przeciw Stanom. Zgoła to wszystko oznacza obawę i niespokoynemi czyni Communerosów.

Jedno z pism Angielskich tak pisze o Hiszpanii: Stan Hiszpanii nie każe długiey spodziewać się woyny. Pisma Francuzkie mowią nietylko o znacznem woysku, które na końcu tego miesiąca będzie gotowe do drogi, ale nawet o zapasie 40 mill. Fr. z r. 1821 i takaż kwota zostanie się z tego roku, nie licząc innych summ, które użytemi ieszcze bydź będą mogły do służby woyskowey. Coż Hiszpaniia na przeciw temu okazuie? Niema ani woyska, ani pieniędzy, skarb iest wyprożniony, a woysko w naywiększym nieładzie. Zapewniaią, iż liberaliści wysłali iednego z swoich mowców do Hiszpanii, dla nakłonienia panuiącego stronnictwa, aby nie przypuszczało rzecy do ostateczności.

Zmiana, którą P. Barente w adressie od izby Parów do Króla proponował iest następuiąca: "Znayżywszem ukontentowaniem powzięliśmy nadzieię, którą W. K. M. wyraziłeś ieszcze względem utrzymania pokoiu. Przekonanemi iesteśmy, iż życzenie Oycowskiego Serca W. K. Mci zmierza do ochronienia ludu swoiego od woyny, która naydroższe przedmioty oyczyzny i nayświętsze zasady narodowey niepodległości, na ktorych opiera się honor i bezpieczeństwo tronu, wystawićby mogła na niebezpieczeństwo." — Talleyrand popierał tę zmianę i między innemi wyrazil: "Dziś upływa właśnie lat 16 iak owczesnemu władcy odradzałem woynę z Hiszpaniią i popadłem w niełaskę. Szczególnieyszy zbieg okoliczności wymaga, abym podobnie radził prawemu naszemu Krolowi." Większość odrzuciła iednak zmianę i Talleyrandowi zabroniono przystępu do Dworu.

Z Bourg-Madame d. 26 Stycznia.

Z okolicy Urgel słyszano tu mocne z dział strzelanie. Sądzą, iż zamek tamteyszy z niedostatku żywności, w krótce poddać się będzie musiał. Wściekłość i zaiątrzenie doszły w nieszczęśliwey Hiszpanii do naywyższego stopnia i więcey tam ludzi ginie przez mord niżeli w boiu. Rotten, rodem Szwaycar i brygadier w woysku Miny, ma szczególniey odznaczać się okrucieństwem i w kilku dniach 32 mieszkańców miasta Berga kazał zabić, maiąc ich w podeyrzeniu, iż trzymaią z woyskiem wiary. Miał także kazać zapalić wieś, ponieważ nie dosyć dzielnie broniła się przeciw woysku wiary. — W tey chwili rozchodzi się wieść, że miasto Berga spalone zostało. (Dzien. Sporów.)

Z Madrytu d. 29 Stycznia.

Obawa napadu Madrytu przez kor-

puś woyska wiary pod Bessieres upadła, ponieważ Bessieres przez Jenerałów Empecinado i Odonel na głowę pobity został. — Jenerał Salamanka, dowodca Guadalaxary, dostał się raniony w ręce fakcyionistów. Przyprowadzono tu do 200 poymanych ludzi z woyska wiary.

Ciągle czynione tu są patryiotyczne składki na uzbroienie woysk. Kilkanaście prywatnych osób posłało stoiącemu w Guadalaxara woysku 4000 trzewików w podarunku.

Przybył tu Lord Fitzroy Sommerset i miewa częste naradzenia z naszemi Ministrami.

Wyznaczona kommissyia do rozstrząśnienia zdarzeń w d. 7 Lipca zdała d: 22 b. m. o nich Stanom sprawę, do którey dołączonych było tyle urzędowych dowodów, iż czytanie ich trwało trzy godziny. Po przełożeniu historycznych czynów, nastąpiła nagana postępowania większey liczby radców stanu, Jenerała dowodzącego Morillo i Prefekta San Martin. Większość kommissyi była za pociągnieniem wszystkich pod sąd, a mnieyszość tylko prefekta. Stany nakazały wydrukowanie całego zdania sprawy, wraz z dołączonemi dowodami, i udzielenie iey całey Hiszpanii. — Na onegdayszem posiedzeniu odczytane zostało pismo Ministra woiennego, w którym żąda upoważnienia do poruczenia woyskowego dowodztwa w prowincyi Madryckiey Radcy stanu Ballasteros. Lecz Deputowany Arguelles żądał, aby wniosek opiewał w ogólności: że Stany upoważniaią Rząd, iż wedle potrzeby użyć może radców stanu i na tę chwilę przypuszczaią połączenie kilku urzędów. Minister cofnął swoy wniosek, a proiekt Arguelles przyięty został.

Od granic Tureckich d. 28 Stycznia.

Kampaniia roku zeszłego zaymie dla Greków znakomite w dzieiach mieysce. Ograniczeni sami w sobie, okazali moc i wytrwałość, których im nawet ich nieprzyiaciele zaprzeczyć niemogą. W miesiącu Lutym uderzyła na nich eskadra z 72 żaglów złożona z 7000 lądowego woyska, z których do Patras wysiadłych niedostawało iuż na końcu Marca 5000 ludzi. Choroby i miecz dowodzonych przez Kolokotroniego Chrześciian wytępiły Muzułmanów, i z uciekłych do Lepanto 3000 nie pozostało iak 500. Poddanie się Suli, od 500 Chrześciian bronioney, kosztowało w Sierpniu Churszyda Baszy nim opuścił Epir 5000 ludzi, a potem obu Seraskierów Ruszczuka i Omer Baszę 8000 ludzi. Woysko Dramy Ali, które w liczbie 28,000 ludzi d. 6go Sierpnia weszło do Morei, zmnieyszyło się do 6000 ludzi, którzy teraz opasanemi są w zamku Koryntskim. Rachuią do 13,000 Turków, których miecz i morowe powietrze w Kandyi wytępiły. W pięciu potyczkach, które w Termopilach zaszły, zniszczył Odysseusz 15,000 Turków; a 6000 innych zginęło w Wrześniu w Padradik i w górach Agraphy. Nakoniec Omer Basza utracił w Listopadzie w Etolii 9000 ludzi, a dodawszy do tego 4000 maytków, których przy zapaleniu flotty pod Scio i Tenedos bałwany morskie pochłonęły, strata Turków w r. 1822 wyniesie do 88,500. Do tey straty dodać ieszcze można, że Grecy zabrali w Marcu 9 przewozowych statkow z pierwszey z Stambułu wyszłey eskadry; spalili admiralski okręt na przedporciu Scio i zniszczyli 4 woienne okręty, a w potyczce z d. 10 na 11 Listopada pod Tenedos przez

ogień, zatopienie i zabranie 26 woiennych okrętów.

Z Stambułu piszą pod d. 10 Stycznia, iż panuie tam ciągle spokoyność i Janczarowie zachowuią się skromnie. O ich wychodzie, chociaż Porta głosiła, iż niektóre kompanie same do tego się oświadczyły, nic nie słychać.

Grecy na Archipelagu ciągłe czynią poruszenia i raz tu, drugi raz owdzie lądują, bez przedsięwzięcia głównego zamachu. Na wyspę Scio wysadziły oddział woyska, poczem Basza cofnął swoie siły do twierdzy. Posłali mu zagrażaiące pismo, iż w krótce powrócą, ale wprzód chcą Mitelenę zdobyć.

Naywiększe stopnie zimna.

Dnia 16	Lutego 1823	stopni mrozu	— 1, 4
— 17	. . .	—	— 2, 4
— 18	. . .	—	— 4, 6
— 19	. . .	—	— 5, 0

Dnia 24 i 25 *Lutego* 1823.

Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— Pszenicy	16	15	15	15	15	—	14	—
— Zyta	16	15	15	15	14	15	—	—
— Jęczmienia	13	—	12	15	12	—	—	—
— Owsa	9	—	8	15	—	—	—	—
— Jagieł	30	—	30	—	28	—	—	—
— Grochu	18	—	17	15	17	—	—	—
— Rzepaku	28	—	27	—	26	—	—	—

Towarzystwo Przyiaciół Muzyki.

Ma zaszczyt Szanownych Członków i Amatorów uwiadomić, iż odtąd Muzyki swoie popisowe miesięczne dla wielu powodów nie w Sali W. Knotza, lecz w Amfiteatrze Szkół Nowodworskich przy ulicy S. Anny za uzyskanem pozwoleniem odbywać się będą i przypadaiąca za ten miesiąc w Niedzielę dnia 2 Marca r. b. Muzyka tamże odgraną zostanie.

Teatr Narodowy.

We Czwartek d. 27, na zakończenie abonamentu w miesiącu Lutym dana będzie nowa Komedya we 2ch aktach, tu ieszcze nie grana, wierszem z Moliera na ięzyk polski przez P. Dmochowskiego przełożona, pod nazwiskiem: *Natręty.* — Zakończy Drama w 2 aktach: *Dom Sierot.*

W Niedzielę zaś, d. 2 Marca dana będzie Opera w 2 aktach: *Angiolina.*

LOTERYIA KRAIOWA.

W 22 Ciągnieniu dnia 26 Lutego r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

15. 90. 9. 20. 39.

DONIESIENIA.

Stado Merinosów z owczarniów Francuzkich. — Już dawniey miałem zaszczyt oznaymić, iż w r. 1819 z Francyi wprowadzone z originalnych owczarni w Malmaison i Chanteloup pochodzące stado Owiec - Merinos znayduie się teraz w Piorkowie (w Woiewództwie Sandomierskiem, o dwie mil od Opatowa, a 5 od Kielc.) — W tym roku iest znowu 40 sztuk iednorocznych, a 30 dwóch, trzech i czteroletnich Baranów do sprzedania, z których sztuka na wybór poiedynczo sprzedaie się po Czer: Zł: 15, a biorąc razem 10 sztuk po Czer: Zł: 12. — Dla rozpoznania dokładniey tego gatunku owiec i pewnieyszego wyboru, wzywam nayuniżeniey wszystkich Miłośników chodowania owiec, aby raczyli to stado w zupełney wełnie przed strzyżą do 15 Maia widzieć i rozpoznać, donosząc oraz, iż przeciwne okoliczności zrządzić mogą wyprowadzenie całego tego stada za granicę.

P. Weyer, z Akwisgranu.

Eleonora z Dębowskich Wodzicka mieszkaiąca w ulicy S. Anny pod N. 305 uwiadomia wszystkich Kupców różnego wyznania i rozmaity handel prowadzących, równie iako i Rzemieślników, tudzież Piekarzy, Rzeźników, Rybaków, &c, iż wszystko płaci zawsze gotowemi pieniądzmi, a przeto żaden dług na reiestr brany, nie będzie od niey przyięty, i to co rok Gazetami obwieszcza. — W Krakowie d. 24 Stycznia 1823 r.